

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

ČR a 6 zemí protestovala proti přijetí Nutri-Score (nutriční kvalita) na potravinách - EU rozhodne do roku 2022

Nutri-Score je systém označování nutriční hodnoty na přední straně balení, který přiřazuje skóre (od A do E) a barvu, která ukazuje nutriční kvalitu potraviny. Itálie, Česká republika, Řecko, Lotyšsko, Maďarsko, Kypr a Rumunsko požádaly EU o nový přístup k označování nutričního složení na přední straně obalu. Debata, jaký univerzální systém označování nutriční kvality potravin přijme Evropská unie, se změnil poté, co sedm zemí vedených Itálií představilo na Radě pro zemědělství a rybolov Evropské unie tzv. Neoficiální dokument. Jde o důležitou komunikaci s veřejností v oblasti ochrany a podpory veřejného zdraví, zvláště nyní, v pandemii Covid-19 - výživové informace musí být více používány spotřebiteli, jde o zdravotní kondici a odolnost infekcím.

Neoficiální dokument není vyvrácením systému Nutri-Score podporovaného Francií, ale představil soubor "požadovaných principů", které se sedmičlenná iniciativa snaží zakotvit v budoucím systému označování potravin v celé EU. Itálie, Česká republika, Řecko, Lotyšsko, Maďarsko, Kypr a Rumunsko požádaly, aby EU zaujalo nový přístup k celé problematice označování na přední straně obalu.

Itálie chce vyjmout chráněné výrobky např. olivový olej

Během své prezentace italská ministryně zemědělství Teresa Bellanová popsala dokument jako základ pro nový celoevropský režim, který "by měl vyjmout výrobky chráněné uznanými označeními a zeměpisnými označeními, ale také výrobky s jedinou složkou, jako např. olivový olej."

Musí to být informativní a ne normativní bez použití zjednodušení, třeba barev na obalech

Bude to muset být informativní a nikoli normativní, "dodala. "Měl by brát v úvahu denní přívod výživou, být srozumitelný bez použití zjednodušujících nástrojů, jako jsou barvy na obalech." Strava a zdraví výživy jsou pojmy mnohem složitější než algoritmus. "

Dokument brzdí systémy označování celkové nutriční hodnoty na balení potravin

Tento dokument usiluje o brzdění u systémů označování nutriční hodnoty na přední straně balení, které v současné době přijímají některé členské státy, protože, jak navrhovatelé navrhli, "zavedená tržně orientovaná řešení by neměla běžet před Evropskou komisí, vládami a regulačními orgány v rozhodování o rozhodnutích, která mají zásadní dopad na veřejné zdraví, kulturní hodnoty a vnitřní trh." I když tento dokument přímo nekritizuje Nutri-Score, dokument tak činí implicitně. "Systém by neměl poskytovat celkové hodnocení konkrétní potraviny, ale faktické informace o jednotlivých živinách obsažených ve výrobku, aby se zajistilo, že si každý spotřebitel může vybrat podle svých konkrétních podmínek a zdravotního stavu," nepapírové čtení.

Nutri-Score přiřazuje olivovému oleji "C" - to Itálie označuje za diskriminační

Nutri-Score je systém označování nutriční hodnoty na přední straně balení, který přiřazuje skóre (od A do E) a barvu, která ukazuje nutriční kvalitu jakéhokoli jednotlivého balení. Tento systém je i nadále průkopníkem

mezi systémy označování potravin, které zvažuje EU protože již byla přijata ve Francii, Španělsku, Belgii, Nizozemsku, Německu a mimo Unii ve Švýcarsku. Koalice 7 zemí, napsala, že systém nutričního označování harmonizovaného v přední části balení by měl brát v úvahu celkový denní příjem výživou "spíše než obecnou prahovou hodnotu živin na 100 gramů nebo 100 mililitrů, než aby se zabránilo penalizaci těch potravin, které se obvykle konzumují v malém množství." Nutri-Score přiřazuje olivovému oleji "C" kvůli jeho obsahu tuku na 100 mililitrů, což je skóre, které italské potravinové orgány opakovaně označují za "diskriminační".

Alternativní systém nutričního označování v Itálii - Nutrinform Battery

Přestože EU nedávno schválil zavedení italského alternativního systému dobrovolného nutričního označování přední části balení známého jako Nutrinform Battery (viz obrázek). Zdá se, že "neoficiální dokument" naznačuje, že spotřebitelé již mají potřebné informace, připomíná členským státům, že současná EU již stanoví seznam nutričních informací o obsahu 100 gramů nebo 100 mililitrů, které musí být na obalu potravin (výživové údaje).

Divoký rozkol mezi lobisty, spotřebitelskými organizacemi, odborníky - a co zdraví lidí v době Covidu-19?

Zatímco v posledních týdnech evropská farmářská lobby COPA-COGECA vyjádřila "plnou podporu" postoji Itálii, několik socialistických a zelených členů Evropského parlamentu oznámilo podporu iniciativy "Pro-Nutri-Score" zahájené některými spotřebitelskými sdruženími. Tato iniciativa ještě více podnítila diskusi, kdy architekt Nutri-Score Serge Hercberg ve svých posledních tweetech ostře kritizoval italskou pozici. "Strategie Itálie (a agroalimentární lobby) je jasná," napsal Hercberg. "Nic víc než nečitelná a nepochopitelná tabulka nutričních hodnot v zadní části balení." Hercberg, který obvinil Bellanovu (IT) z popírání vědy, také zaútočil na systém nutričního označování přední části baterie Nutrinform Battery. "Nutrinform je protiintuitivní a představuje obsah živin prostřednictvím ikony, která se tradičně používá k monitorování nabití telefonu, ale zvědavě se používá v opačném směru (čím více je baterie "vybitá", tím lepší je nutriční kvalita jídla)," tweetoval. Pro vedoucího týmu, který vymyslel Nutri-Score, je Nutrinform Battery "složitá a obtížně srozumitelná kvůli mnoha a matoucím informacím." Stejně jako v minulosti Hercberg rovněž zdůraznil, že "olivový olej není potrestán systémem Nutri-Score. Naopak, olivový olej je klasifikován jako C, což odpovídá nejlepšímu možnému skóre přidáných tuků a je lépe hodnocen než sója, slunečnicový, kukuřičný olej (D), kokosový, palmový (E) a máslo (E). Plně v souladu se středomořskou stravou." Hercbergova reakce na postoj sedmi zemí byla v Itálii přivítána s jistým skepticismem. Francesco Capozzi, profesor na katedře zemědělských a výživových věd na univerzitě v Bologni a zakladatel disciplíny Foodomics, tweetoval "kdo ví, jestli Hercberg, otec Nutri-Score, ví, kde je rozdíl mezi výživou a vědou o potravinách?" "Soudě podle toho, jak útočí na Itálii a kdo nevidí věc tak jako on, a obvinil je z anti-vědeckého přístupu, řekl bych, že ne," dodal Capozzi.

Žhavá debata zdaleka nekončí

"Na schůzce byli přítomní lobisti," napsala Sylvie Guillaume, francouzská poslankyně Evropského parlamentu (MEP) v prohlášení podepsaném společně s některými jejími kolegy. "Ne osobně, ale hlasem několika ministrů, kteří hájili své zájmy na úkor evropských spotřebitelů, a tedy obecného zájmu." To je nepřijatelné! " V tweetu nazvala Nutri-Score "cenným nástrojem pro posílení moci a schopnosti rozlišovat, pokud jde o zdraví spotřebitele. Evropa nesmí ustoupit tlaku." V nedávném rozhovoru však italský

europoslanec Paolo De Castro zdůraznil, jak "by měl být spotřebitel informován, aby si mohl vybrat, a neměl by být podmíněn barvami". Zdůraznil také, že bude dostatek času na nalezení kompromisu mezi EU partnery.

A současná realita v praxi?

Zatímco farmáři, producenti olivového oleje, potravinářské společnosti a podniky elektronického obchodování čekají na EU při rozhodování o nutričním označování, Evropská komise se domnívá, že by mohlo být dosaženo dohody do roku 2022. Mnoho provozovatelů se řídí národními pokyny a již přijímá systém Nutri-Score. Někteří výrobci a první uživatelé Nutri-Score, jako jsou Danone a Nestlé, začali uvádět na trh produkty, které zdůrazňují jejich Nutri-Score klasifikaci jako pozitivní. Někteří jiní dokonce začali přeformulovat své potraviny, aby se jim lépe dařilo ve světě řízeném Nutri-Score.

prof. J.Ruprich, CZVP SZÚ Brno, 15.10.2020

Zdroj: AGRI 274, FOOD 14, DENLEG 58, SAN 313, CONSOM 14, Brussels, 17 September 2020